

Festival pro Svanetii ohroženou stavbou vodních elektráren

One project by:

www.wearesvaneti.org
wearesvaneti@gmail.com

Plánovanou stavbu vodní elektrárny Nenskra v Horní Svanetii, vysokohorské oblasti na severozápadě Gruzie obývané národem Svanů, doprovází dlouhodobé protesty místních obyvatel a ekologických neziskových organizací. Dle aktivistů stavba elektrárny těžce dopadne na místní komunitu, která v důsledku zaplavení lesů a polí přijde o zdroje živobytí, a navíc s sebou nese například geologická rizika v podobě sesuvů půdy. Požadují proto zastavení stavebních prací, dokud nebudou řádně vyhodnoceny dopady a možné alternativní projekty, a to za úzké spolupráce s místními. Na podporu specifické svanské kultury a místní nedotčené přírody se ve dnech 15 – 17. července uskuteční festival [We Are Svaneti](http://www.wearesvaneti.org), který pořádají místní aktivisté s podporou bulharských organizací Balkani Wildlife Society a Bankwatch Network.

(EN) <http://www.wearesvaneti.org/we-are-svaneti-festival-2017/>

(EN) <https://bankwatch.org/sites/default/files/briefing-EBRD-Nenskra-02Feb2016.pdf>

Z Gruzie byl unesen ázerbájdžánský novinář Afgan Mukhtarli

Afgan Mukhtarli, ázerbájdžánský opoziční novinář byl 29. května v gruzínském hlavním městě nedaleko místa svého bydliště přepaden a unesen neznámými muži. Ti jej násilím donutili nastoupit do auta, zavázali mu oči, svázali ruce a zbili jej. Po cestě na hranici Gruzie s Ázerbájdžánem několikrát změnilo vozidlo a do kapsy Mukhtarlimu podstrčili deset tisíc euro. Po překročení hraničního přechodu byl novinář odvezen do Baku, kde byl vzat do vazby a obviněn z ilegálního překročení hranice a pašování peněz.

Mukhtarli uprchl do Gruzie v roce 2015, jelikož v domovském Ázerbájdžánu, podobně jako řada dalších opozičních novinářů a aktivistů nepohodlných režimu prezidenta Alijeva, čelil kvůli svým investigativním článkům o korupci a zpronevěře prostředků státními představiteli zvyšujícímu se tlaku a represím.

Prezident Gruzie Margvelašvili označil novinářův únos z gruzínského území za „závažnou výzvu pro gruzínský stát a jeho suverenitu“, gruzínské ministerstvo vnitra spustilo vyšetřování případu. Podporu Mukhtarlimu v protestech vyjádřili desítky gruzínských novinářů a aktivistů. Skupina gruzínských nevládních organizací vydala speciální prohlášení, v němž popisuje vážné problémy, s nimiž se v Gruzii potýkají exiloví ázerbájdžánští novináři a aktivisté. V posledních měsících jim gruzínské úřady údajně začaly odmítat udělování povolení k pobytu či status uprchlíka, což dle jejich vyjádření vzbuzuje podezření z politického příklonu gruzínské administrativy k režimu Ilhama Alijeva a v podstatě ukazuje, že Gruzie přestává být pro ázerbájdžánské opozičníky bezpečným útočištěm.

(EN)<https://www.rferl.org/a/azerbaijan-mukhtarli-georgia-forcibly-returned/28519238.html>

(EN)<https://www.rferl.org/a/georgia-azerbaijan-muxtarli-mukhtarli-journalist-abduction/28520605.html>

(EN)<https://jam-news.net/?p=41873>

Gruzie se zavázala k podpoře genderové rovnosti a boji proti domácímu násilí

Gruzínské ministerstvo pro vzdělání a vědu v květnu podepsalo memorandum Programu za genderovou rovnost při OSN, na jehož základě by měly být místní školní osnovy rozšířeny o nové předměty zaměřené na témata lidských práv, genderové rovnosti a reprodukčního zdraví. Gruzie rovněž ratifikovala tzv. Istanbulskou úmluvu alias Úmluvu Rady Evropy o prevenci a boji proti násilí na ženách a domácímu násilí. Tímto krokem se Gruzie zavázala ke kriminalizaci všech forem násilí na ženách, včetně fyzického a psychického násilí, nucených sňatků, potratů a sterilizací či stalkingu. Násilí na ženách představuje v kavkazské zemi závažný problém – jen za rok 2016 zemřelo v důsledku domácího násilí 16 žen a více než 2000 utrpělo tělesná zranění.

(EN)<https://jam-news.net/?p=38407>

(EN)<https://jam-news.net/?p=39134>

V Tbilisi proběhly demonstrace za práva LGBT i za svatost rodiny

Na mezinárodní den proti homofobii a transfobii, tedy 17. května, se hlavní město Gruzie stalo dějištěm dvou protichůdných akcí. Desítky aktivistů se sešly na demonstraci na podporu práv LGBT. Akci po zkušenosti z předchozích let, kdy se podobná shromáždění stávala terčem agresivních útoků ze strany zastánců konzervativních hodnot v čele s gruzínskou pravoslavnou církví, doprovázela silná bezpečnostní opatření. Současně se na několika místech v Tbilisi shromáždily tisíce lidí s vlajkami a pravoslavnými ikonami na proti-demonstraci na podporu tradiční rodiny. V roce 2014 byl totiž 17. květen na popud gruzínského patriarchy Ilji II. jakožto gesto odporu proti LGBT označen za „den jednoty a svatosti rodiny“.

(RU)<http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/302823/>

(EN)<http://dfwatch.net/violence-tbilisi-lgbt-activists-security-48516>

Vznik abchazsko-ruského centra pro boj se zločinem vzbuzuje nevoli

Smlouva mezi Abcházií a Ruskou federací o vzniku společného abchazsko-ruského Informačně-koordinačního centra orgánů pro vnitřní záležitosti byla podepsána 18. května. Toto centrum se má zaměřit na boj s organizovaným zločinem a dalšími závažnými kriminálními aktivitami a na výměnu a analýzu informací z těchto oblastí. Centrum financované Ruskem bude zaměstnávat 20 osob. Vznik centra v Abcházii nicméně vzbuzuje kontroverze – tři dny před podpisem se 15 z 35 abchazských poslanců obrátilo na prezidenta Chadžimbu a ministra obrany Kobachiju s formální výzvou k odložení a upravení podmínek smlouvy, nesouhlas vyjádřily i opoziční strany Amcachara a Kyarazaa. Dle nich smlouva ohrožuje zájmy Abcházie a požadují zejména zavedení dohledu abchazského parlamentu nad činností centra a omezení jeho pravomocí.

(EN)<https://www.rferl.org/a/caucasus-report-abkhazia-russian-agreement/28508914.html>

(EN)<http://www.civil.ge/eng/article.php?id=30114>

„Bratrská“ smlouva Jižní Osetie s DNR

Jižní Osetie spolu se samozvanou Doněckou lidovou republikou podepsaly „mezistátní“ smlouvu o přátelství a spolupráci, která má sloužit jakožto základní dokument pro rozvoj vzájemných vztahů. Jižní Osetie je dle prezidenta Bibilova otevřena spolupracovat ve všech oblastech včetně vědy a vzdělání a v případě nebezpečí je připravena poskytnout DNR pomoc.

(RU)<http://www.rosbalt.ru/world/2017/05/11/1614241.html>

Výrazně nižší americká pomoc zemím jižního Kavkazu

Po březnovém zveřejnění návrhu amerického rozpočtu byla v květnu publikována konkrétní čísla. Návrh, mimo jiné, plánuje výrazně snížit výdaje na rozvojovou pomoc a zahraniční politiku USA. Dle současného návrhu se sníží americká pomoc Gruzii o 57 %, Arménii o 67 % a Ázerbájdžánu dokonce o 90 %. Gruzii bude přidělena pomoc ve výši 34.1 milionů dolarů (oproti loňským 80 milionům). Většina gruzínské pomoci bude použita na podporu demokracie, hospodářský rozvoj, euroatlantickou integraci a na boj proti ruské propagandě. Arménie dostane 6.8 milionů dolarů (oproti 20.4 milionům minulý rok) a většina pomoci bude směřovat na ekonomický rozvoj, boj proti obchodu s drogami, podporu právního státu a na boj proti jaderné proliferaci. Ázerbájdžánu byl přidělen pouze 1 milion dolarů (návrh reflektuje oddíl 907 zákona o podpoře svobody zakazující přímou podporu Ázerbájdžánu). Nový fiskální rok začíná již 1. října 2017.

(EN)<http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/39484/>

(RU)<http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/303210/>

(EN)<http://www.armradio.am/en/2017/05/24/trump-administration-recommends-67-percent-cut-in-aid-to-armenia/>

Zaměstnanci ruské základny v Gjumri protestují kvůli nevyplaceným mzdám

Ve středu 3. května vyšli pracovníci 102. ruské vojenské základny v arménském druhém největším městě Gjumri do ulic. Nedostali totiž bez vysvětlení již 3 měsíce zaplacené. Někteří zaměstnanci zmínili, že peníze z Ruska přišly, ale firma, která pracovníky zaměstnává, mezi tím zbankrotovala. Zástupci protestujících se kvůli tomu sešli i s velitelem základny plukovníkem Elkanovem. Téměř totožná událost se odehrála v roce 2015 v Tádžikistánu. Arménie považuje základnu v Gjumri za bezpečnostní garanci proti sousednímu Turecku, ale v posledních letech se ohledně základny zvyšuje napětí. Roste zejména nespokojenost ohledně ruského prodeje zbraní Ázerbájdžánu. V roce 2015 vzbudil velkou vlnu protestů případ Valerije Permjakova, vojáka umístěného na základně. Permjakov v lednu 2015 utekl bez svolení ze základny a zastřelil šest členů jedné rodiny včetně dvouletého dítěte.

(EN)<http://www.eurasianet.org/node/83436>

(RU)<https://rus.azatutyun.am/a/28465944.html>

(EN)<http://www.eurasianet.org/node/72991>

Masový vrah z Gjumri si odsedí doživotní test v Rusku

Výše zmíněný masový vrah z Gjumri Permjakov byl 18. května předán ruským autoritám, aby si odseděl svůj doživotní trest. Původně byl Permjakov odsouzen k deseti letům vězení ruským vojenským soudem za dezerci a nelegální ozbrojování. Moskva poté odmítla vydat Permjakova do Arménie, kde byl obviněn z několikanásobné vraždy, což vyvolalo v Arménii značné rozhořčení. Nakonec byl ale předán arménskému soudu, kde se k masakru přiznal a byl mu udělen doživotní trest. Jednadvacetiletý Permjakov byl uznán vinným ze zabití manželského páru, jejich dvou dětí, nevlastní dcery a dvouleté vnučky. Jejich šestiměsíční vnuk, který byl při útoku pobodán, zemřel o týden později. Průběh případu nastiňuje, jak velký vliv Moskva v Arménii má. Stal se ale také synonymem arménských pochyb ohledně spojení s Ruskem.

(EN)<http://www.eurasianet.org/node/83696>

(EN)<https://www.azatutyun.am/a/28496110.html>

(EN)<https://www.rferl.org/a/armenia-gyumri-murderer-to-serve-life-sentence-in-russia/28497431.html>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/302859/>

Vyhrocená volba jerevanského starosty

Volební komise uzavřela výsledky volby Rady starších arménského hlavního města Jerevanu. Podle ústavy Rada starších následně vybere jerevanského starostu. Ve volbě dosáhla drtivého vítězství vládnoucí Republikánská strana se 71 %, následovaná hnutím Elk s 22 % a stranou „Meruňková země“ (Erkir Tsirani; Country of the Apricot) s 8 %. Volby doprovázelo množství nesrovnalostí a podezření z podvodu. Opoziční kandidátka za „Meruňkovou zemi“ Zarui Postanjan byla v den voleb napadena policií a musela být hospitalizována. Postanjan byla napadena, když požadovala otevření šuplíku v ústředí Republikánské strany, který měl obsahovat seznam voličů, kteří přijali úplatek. Podle Sdružení informovaných občanů členové vládnoucí Republikánské strany navštěvovali volební místnosti s falešnými odznaky pozorovatelů, a instruovali voliče, pro koho mají hlasovat.

(EN) <https://www.rferl.org/a/armenia-yerevan-mayor-candidate-postanjan-removed-margarian/28489363.html>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/302669/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/302679/>

Tragické vyústění „špiónské aféry“ a pokračující militarizace

Začátkem května byla ázerbájdžánskými úřady zadržena skupina vojáků a civilistů, kteří byli obviněni z předávání tajných informací arménské straně. „Špiónská aféra“ tragicky vyeskalovala koncem května, kdy tamní média přinesla zprávu o tom, že pět z obviněných údajně zemřelo ve vazbě. Fakt, že armáda pohřbila jejich těla, aniž by je ukázala příbuzným, nasvědčuje tomu, že pětice obviněných zemřela na následky mučení ve vazbě. Ázerbájdžánské úřady odmítly případ komentovat. İlham İsmajl, bývalý důstojník ázerbájdžánských tajných služeb, sdělil Rádiu Svobodná Evropa, že během „špiónské aféry“ bylo zatčeno 42 lidí. Opoziční media, která o skandálu informovala, byla oficiálně varována, že budou stíhána za „vyzrazení státního tajemství“ pokud budou zveřejňovat další informace bez schválení ze strany ázerbájdžánských úřadů. Začátkem května zároveň proběhlo společné vojenské cvičení s Tureckem, kterého se zúčastnilo okolo tisíce vojáků. Deklarovaným cílem cvičení, které se neobešlo bez odsuzující odezvy ze separatistického Náhorního Karabachu ovládaného arménskou armádou, byla vzájemná koordinace mezi Baku a Ankarou. Připomeňme, že každoročně zemřou desítky ázerbájdžánských a arménským vojáků během bojů o sporné území Náhorního Karabachu, pro něž se tak vžila mezinárodní nálepka „zamrzlého konfliktu“. Počet úmrtí vojáků v „nebojových“ situacích není bohužel o mnoho menší a je obrovským společenským problémem, který se ázerbájdžánský režim snaží tabuizovat.

(EN) <https://www.rferl.org/a/turkey-azerbaijan-joint-military-drills-draw-protest-nagorno-karabakh-/28464916.html>

(EN) <https://www.rferl.org/a/azerbaijan-soldiers-arrested-armenia-information-classified/28473017.html>

(EN) <https://www.rferl.org/a/azerbaijani-spy-scandal-dead-suspects/28558844.html>

(EN) <https://caspiandefense.wordpress.com/2017/01/03/loss-of-azeri-armed-forces-in-2016-totaled-147-armenians-lost-165/>

Cenzura opozičních médií

Bakinský soud 12. května rozhodl o zablokování webových stránek nejvlivnějších opozičních médií dostupných v Ázerbájdžánu včetně Azadliq, Meydan TV či Rádia Svobodná Evropa. Podle ázerbájdžánské prokuratury obsah jejich zpravodajství propaguje násilí, nenávist a extremismus. Kritici režimu tvrdí, že zablokování je odvetou státních úřadů za investigativní reportáže organizace OCCRP (Organized Crime and Corruption Reporting Project) o korupci v rodině současného prezidenta İlhama Alijeva, kterou v březnu zmíněná média publikovala. Jejich právní zástupci přirovnávají rozhodnutí soudu k cenzuře a dodávají, že je v rozporu s mezinárodními standardy i ázerbájdžánskou ústavou; hodlají se proti rozsudku odvolat.

(EN) <https://www.rferl.org/a/azerbaijan-rferl-service-website-court-orders-blocked/28482679.html>

(EN) <http://www.reuters.com/article/us-azerbaijan-media-idUSKBN1882NT>

Baku oslavilo Den republiky protesty

Ázerbájdžán si každoročně 28. května připomíná výročí založení Ázerbájdžánské demokratické republiky, která byla prohlášena v roce 1918 jakožto první liberálně-demokratické republikánské státní zřízení v muslimském světě. Ředitel Centra národního strategického myšlení a bývalého předáka nejstarší demokratické politické strany Ázerbájdžánu Musavat Isa Gambar, – uvádí, že na tradici poválečné demokracie navázala republika, která vzešla v roce 1991 z rozpadajícího se Sovětského svazu. Dodává, že současný režim (nastolený po puči v roce 1993, který opětovně vynesl k moci Hejdara Alijeva a později i jeho syna Ilhama) se od demokratických hodnot a respektu k lidským právům značně odchyľuje. Podobného názoru byly i dva tisíce lidí, kteří přišli vyjádřit protest proti nynějšímu prezidentovi.

(EN) <http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/39525/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/303400/>

Hry islámské solidarity

Baku hostilo 4. ročník Her islámské solidarity, během nichž soupeřilo okolo 3000 atletů z 57 zemí Organizace islámské spolupráce (OIS) v 20 sportovních disciplínách. Her se mohli zúčastnit i nemuslimové ze členských zemí OIS. První Hry islámské solidarity se konaly v roce 2005 v Saudské Arábii, druhé – plánované na rok 2009 v Teheránu - musely být zrušeny kvůli sporu mezi Íránem a arabskými zeměmi ohledně geografického termínu „Perský/Arabský záliv“. Politologové spekulují o tom, že pořádáním této sportovní akce se Ázerbájdžán snaží o upevnění svého postavení v rámci muslimských zemí. Během her úřady blokovaly používání telekomunikačních aplikací WhatsApp, Skype a Viber, údajně kvůli bezpečnostním hrozbám.

(EN) <http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/39370/>

(EN) <https://jam-news.net/?p=42245>

(EN) <https://jam-news.net/?p=41348>

(EN/RU) <https://www.baku2017.com/>

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na

<http://www.cestainiciativy.cz>

Líbí se vám zpravodajství? Pomozte nám pokračovat v jeho vydávání!

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ

tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: brno@nesehnuti.cz

<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli:

Ondřej Zacha, Jakub Šimák, Barbora Jelínková, Pavla Švecová, Jaromír Němec

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými znepřátelenými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkat s názvy jako Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezájímavé. V žádném případě to neznamená, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stepanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.

TRANSITION

Projekt byl podpořen z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu transformační spolupráce ČR.